

OVERZICHT PERSARTIKELEN MUSICA DIVINA 2020

1. Interview Griet De Geyter in Tertio, 17.06.2020 door Sylvie Walraevens:
"Je bent een doorgeefluik voor je publiek, dat mag wat vergen"
2. Interview Jelle Dierickx in Davidsfonds Magazine, 04.09.2020 door Katrien Steyaert:
"Ik ontplof van de schoonheid die ik ervaar"
3. Aankondiging Musica Divina in Kerk & Leven, 18.09.2020 door Benoit Lannoo:
"Zuurstof voor de ziel in de Kempen"
4. Recensie Bachtrack, 19.09.2020 door Jens Klier: "Wundersames Band der Welten: Les Passions de l'Ame bei Musica Divina Flandern"
5. Recensie Cultuurpakt, 28.09.2020 door Veerle Deknopper:
"Les Musiciens de Saint-Julien: vier seizoenen vol levensadem in Herentals - Musica Divina"
6. Recensie Cultuurpakt, 04.10.2020 door Veerle Deknopper:
"Nachtdwalen met Bel Ayre - sfeervolle Musica Divina Heist-op-den-Berg"

TERTIO – 17.06.2020

Achterkrant met Griet De Geyter

“Je bent een doorgeefluik voor je publiek, dat mag wat vergen”

Sopraan Griet De Geyter is een gevestigde naam in de internationale muzieksce­ne. Vooral voor Bach-uitvoeringen wordt haar kleurrijke stem breed aangezocht en geprezen. In september brengt de Oost-Vlaamse haar eerste solo-cd uit, slechts een van haar talloze projecten, corona of niet.

Sylvie Walraevens

Thuis was er muziek zo ver ik me kan herinneren. Dagelijks klonk de toenmalige Radio 3. Moeder zong met ons, vader zong ook en speelde viool. En onze bergtochten werden steevast met zang doorspekt. Ik wilde harp spelen, maar dat bood de muziekschool niet aan. Blokfluit dan. Maar ik wilde ook zingen; speciaal voor mij werd een zangklas ingericht! En er was piano, er waren muziekkampen. Toen ik 17 werd, twijfelde ik: algebra of muziek? Ik hakte de knoop door: muziek, en wel meteen twee instrumenten: zang en blokfluit. Beide gingen gelijk op, tot ik in het vijfde jaar resoluut voor het bredere repertorium en emotieveld van zang koos. In de zang kwam de hele wereld naar mij toe: het oratorium, de liederen, de opera. Ik kon er mijn ziel in kwijt.

Gelovige snaar

Later legde ik mij toe op polyfonie en hedendaagse muziek. Ik zong bij Paul Van Nevel, Zefiro Torna, Blindman. Daar kwamen ook Johann Sebastian Bach en Georg Friedrich Händel bij, onder andere bij Collegium Vocale. Van Philippe Herreweghe heb ik veel geleerd: hoe je Bach benadert, dat je vanuit de tekst moet vertrekken. Vandaag is 50 procent van mijn agenda Bach. Zijn muziek is onbeschrijflijk rijk. Ik beeld me in hoe die toen werd uitgevoerd. De cantates en oratoria zaten in de kerkdiensten vervat. Een Mattheüspassie moet ongelooflijk lang geduurd hebben. Tijdens de vasten werd geen enkele dienst met instrumenten opgeluisterd, alleen orgel. Hoe moeten dan op Goede Vrijdag die eerste tonen van de Mattheüspassie met strijkers en blazers hebben geklonken! Dat neem ik mee in mijn uitvoering. Vandaag trekken we die werken uit hun context door ze in concertzalen uit te voeren. Ik ben gevoelig voor de sfeer die Bach zo juist aanvoelde, de gelovige snaar die hij met zijn composities raakte. Ik neem de tekst als basis en zet mij daarna pas aan de muziek. Ik ben geen praktiserende gelovige meer, maar wel eindeloos dankbaar voor mijn gelovige opvoeding. Het belang voor onze cultuur kan niet worden overschat. Sommige leerlingen kennen Jezus en het kerstverhaal nauwelijks nog. Er is mateloos veel muziek die daardoor minder toegankelijk wordt.

Foetushouding

Mijn keuze voor de stem vergt veel discipline. Op feestjes voorafgaand aan een belangrijk concert, praat ik minder. Je bent een doorgeefluik voor je publiek, dat mag wat vergen. In crisistijden merk je hoe dicht die keuze voor de stem met je persoonlijke leven is verweven. Zingen brengt je dicht bij jezelf. Leerlingen die bedrukt binnenkomen, help ik dicht bij hun ademhaling te komen. Ik ben geen psycholoog; mensen mogen praten, maar voor mij is het fysieke een onmiskenbare sleutel tot welbevinden, anders kruipen mensen als vanzelf in een foetushouding. Drie jaar geleden heb ik ervoor gekozen minder te reizen. Die tournees zijn slopend. In eigen land ben je vaak onbekender. Die onterechte hang naar internationaal talent vind ik jammer, al is het maar omwille van het klimaat en wat dat met je lichaam doet. Hopelijk zorgt deze crisis ervoor dat er lokaler wordt gekeken. Sommige concerthuizen en festivals doen dat al.

Ik ben met duizend-en-een zaken tegelijk bezig. Vijf jaar geleden richtte ik mee het polyfonie-ensemble Utopia op. Na drie jaar ben ik gestopt omdat ik de polyfonie en de ensemblezang wilde inruilen voor een solocarrière. Die beslissing voelde meteen goed en ze zorgde ervoor dat ik mij voornamelijk op België, Nederland, Duitsland en Frankrijk kon toelagen. Daarnaast heb ik een kinderproductie gemaakt met mijn gezelschap Compagnie Paprika, dat klassieke muziek en beeldende kunst combineert. Met mijn jongste broer heb ik het trio M E L E A S en ook met ZEITSPIEL vorm ik een trio. En dan is er mijn langverwachte solo-cd met Il Gardellino. Ik zing er barokmuziek: een Telemanncantate die nooit eerder werd opgenomen; een werk uit de vroege barok van Dietrich Buxtehude geschikt voor mijn stem omdat ik makkelijk vibrato controleer – een restantje van mijn polyfonietijd; en de Bachcantate Mein Herze schwimmt im Blut. In die cantate smacht de gelovige naar boete en schenkt God vergeving. Pijn en liefde liggen bij Bach dicht bij elkaar. Ook het medeleven van de gelovigen met het lijden van Jezus was in die tijd tastbaar. Ik neem

graag cd's op: het intensieve groepswork, het zoeken, zaken in detail afwerken. Concerten zijn momentopnames waar je maar één kans krijgt. Daar speelt het publiek een belangrijke rol. Soms krijg ik mails of omhelzen onbekende mensen mij na een concert omdat mijn vertolking voor hen veel heeft betekend. Muziek kan balsem voor de ziel zijn. Een cd kan dat effect herhalen.

In vorm blijven

Corona trekt een streep door mijn rekening. Al mijn concertwerk is weggefallen, voorlopig tot midden september. Ik was mij al vroeg bewust dat het virus een nooit geziene impact zou hebben. Ik heb daar snel in berust en heb meteen de vraag gesteld: wat kan ik wel nog? Ik werk aan een pedagogisch boek voor zangers vanaf 15 jaar. Mijn schoonzus Eva Mouton zal dat illustreren. Ik heb ook een subsidiedossier voor M E L E A S ingediend. En ik broed op een programma voor huiskamerconcertjes met slechts twee muzikanten. Die kan je voor een klein publiek brengen, in een huiskamer of kapel. Ze kunnen worden geboekt zodra de regels wat losser worden. Daarnaast ben ik van alles aan het studeren. Ik wil in vorm blijven. Ik zoek verbeteringen, herbekijk mijn zanglessen kritisch en zoek uit welk repertoire ik ooit nog zou willen zingen." III

Bio

Griet De Geyter (1981) is een klassieke sopraan, gespecialiseerd in vocale barokmuziek. Ze studeerde zang en blokfluit aan het Lemmensinstituut in Leuven en vervolgde haar zangstudie aan de Nationale Opera Academie in Amsterdam en het Koninklijk Conservatorium Den Haag. Ze werkte samen met ensembles als de Nederlandse Bachvereniging, Il Gardellino, Collegium Vocale Gent, BachPlus, Pluto Ensemble, Blindman, Zefiro Torna, Club Médiéval, Huelgas Ensemble, Oxalys en Champ d'Action. In september verschijnt haar solo-cd *Stille Klagen. Remorse and Redemption in German Baroque*. Hij wordt op 25 september voorgesteld op het festival *Musica Divina – "Zuurstof voor de ziel"*.

“Ik ontplof van de schoonheid die ik ervaar”

INTERVIEW MET JELLE DIERICKX OVER BEETHOVEN

“Het Beethovenjaar is hét moment om de onbekende, verstilde kant van de componist te verkennen,” zegt Jelle Dierickx. De internationaal gerenommeerde organisator van festivals als Musica Divina, waar Davidsfonds Academie in oktober een dagevenement organiseert, beweegt hemel en aarde om zijn publiek momenten van verstilling te bieden. “Momenten waarop ze even hun ademnood vergeten en meezinderen met de kosmos.”

TEKST: KATRIEN STEYAERT

De beginhofkerk
in Hoogstraten
waar Musica Divina
plaatsvindt.

Zo verschrikkelijk koud, hier kan ik niet leven. Die gedachte is intussen lang vervlogen, maar ze kwelde Jelle Dierickx in 2009, tijdens zijn eerste winter sinds hij naar Berlijn was verhuisd voor de liefde. Zijn vrouw is Anke Buckentin, Duitse fluitiste en organisator van het vermaarde Musikfest Berlin. "Daar komen de allergruotsten voorbij," glundert haar man tijdens ons Zoom-interview. "Vorig jaar lieten ze bijvoorbeeld topdirigent John Eliot Gardiner met het Orchestre Révolu-

tionnaire et Romantique de opera *Benvenuto Cellini* van Hector Berlioz vertolken. Sorry, maar dat niveau overstijgen ze nergens, ook niet in België. Ik moet wel zeggen: de grote, officiële scène is in ons land minder conservatief dan in Duitsland, waar de underground wel veel levendiger is. Dan beslist een groepje steengoede muzikanten om de week erop *Tosca* van Puccini uit te voeren, met eigen teksten en beelden, in een kelder. Ze keren terug naar de essentie, zonder de grote machinerie."

Beethoven Bubbels

Dierickx was als organisator zelf nooit bang om een dwarse koers te varen. "Het publiek gaat meestal naar wat het kent, alsof het onbekende een jungle is waar een tijger hen gaat opvreten. Het is mijn taak om te zeggen dat die tijger er niet is en dat de jungle net spannend is om

Wie is Jelle Dierickx?

Jelle Dierickx (43) is musicoloog en bouwde na het behalen van zijn doctoraat in 2006 een stevige reputatie op als festivalorganisator. Van 2006 tot 2011 trok hij als artistiek coördinator van het Gent Festival van Vlaanderen talloze artiesten met wereldfaam aan. Daarnaast bedacht hij eigenzinnige formats en verzorgde hij jarenlang de artistieke invulling van het Rotterdam Philharmonic Gergiev Festival (2011-2012) en de Musikfestspiele Potsdam Sanssouci (2012-2017). Tegenwoordig is hij curator van Concentus Moraviae, een internationaal muziekfestival in dertien Tsjechische steden, en directeur van Festival van Vlaanderen Mechelen/Kempen dat in de lente Lunalia en in het najaar Musica Divina organiseert.

Benjamin Glorieux

Dagevenement bij Musica Divina

Op zaterdagmiddag 3 oktober 2020 kun je deelnemen aan het dagevenement van Davidsfonds Academie bij Musica Divina in en rond het begijnhof van Hoogstraten. Als festival dat zich focust op stilte, onthaasting en het religieuze erfgoed van de Kempen, helpt Musica Divina het principe van een gezonde geest in een gezond lichaam waar te maken. Muziek zorgt immers voor zuurstof, voor schoonheid en af en toe zelfs voor een ervaring van het sublieme. In de begijnhofkerk laten de Noorse Benedicte Maurseth en de Belg Benjamin Glorieux muziek uit het hoge noorden in dialoog gaan met de beruchte eerste suite voor cello van J.S. Bach. Vooraf gaat Jelle Dierickx in gesprek met Benedicte Maurseth.

INFO www.davidsfonds.be/academie en www.musica-divina.be.

→ te ontdekken. Waarom altijd beluisteren wat je al kent, of beter gezegd denkt te kennen? Zelfs na bijna 20 jaar als gediplomeerd musicoloog ga ik nooit pretenderen dat ik Bach doorgrond. Ik zwem elke keer in zijn muziek, als voor het eerst."

Hetzelfde geldt voor die andere grootmeester, Beethoven. "Ik heb niet de arrogantie om te beweren dat ik begrijp wat hij met zijn laatste strijkkwartetten wilde zeggen. Ik voel alleen dat het is alsof hij alleen nog harmonieën gebruikt waarmee hij zich aansluit bij iets groters, een godheid misschien, maar dat is multi-interpreteerbaar. Zelfs Beethovens tijdgenoten konden niet precies vatten wat hij bedoelde. Daarom vind ik het zo'n probleem als hij wordt gereduceerd tot een paar werken zoals de 9de symfonie. *Taratata!* Grootse finale! Ik geef toe, als jong ventje was ik ook onder de indruk van zijn Sturm und Drang,

maar het mooie is dat ik na een half leven ook uitkwam bij zijn veel onbekendere, verstilde kant."

"Hij heeft zoveel vocaal werk geschreven, maar ik kende daar, zoals iedereen, lange tijd niets van. Ondertussen vind ik zijn cyclus *An die ferne Geliebte* hét essentiële stuk, waarin hij alle liederen prachtig met elkaar verbindt en er zo'n grote liefde mee verklankt dat het bijna niet te bevatten is. Telkens als ik voor het werk met de trein door Europa reis – ik neem al drie jaar geen vliegtuig meer – luister ik er minstens één keer naar. Ik ben zo blij dat Reinoud Van Mechelen het live bracht tijdens Beethoven Bubbels (*een zomerse driedaagse in Mechelen, ter vervanging van het door corona geannuleerde Lunalia, dat Dierickx coördineert, red.*)"

"Nog onderbelicht: Beethovens kleine canons waarin hij blijk gaf van veel humor. Dat is zo'n kant van hem

De Noorse
Benedicte Maurseth

die we vaak over het hoofd zien, net zoals zijn gewiekste zakeninstinct. Daarom zijn cursussen zoals *250 jaar Beethoven* van Davidsfonds Academie, die veel facetten van hem belichten, van zo'n groot belang. Al wordt er maar één deelnemer gegrepen door iets wat hij nog niet wist of kende, dan is het toch de moeite waard."

Een vrij, zoekend individu

"Er verscheen net ook een zeer aanbevelenswaardig boek: *Der empfindsame Titan*, vrij vertaald *De gevoelige reus*. De schrijfster is Christine Eichel, niet toevallig een vrouw - vrouwen zijn nu eenmaal intelligenter dan mannen. Eichel bevestigt me in mijn idee dat we van Beethoven geen god moeten maken, maar hem moeten zien zoals hij was: een mens zoals jij en ik. Ik ben er heilig van overtuigd: we zijn allemaal Beethoven, we hebben het allemaal in ons, alleen kunnen of durven sommigen er niet naar luisteren."

"In het Beethovenjaar - zijn geboorte is 250 jaar geleden - moeten we hem niet nog eens op een voetstuk zetten," vervolgt Dierickx. "We moeten niet alleen zijn grootste werken uitvoeren, laat staan ze recupereren. Alle machthebbers, van nazi's tot socialisten en Europese leiders, hebben Beethoven gebruikt, terwijl hij net het vrije, zoekende individu belichaamt. Mijn theorie is dat hij de eerste componist in de geschiedenis is die zich als zo'n zoekend individu uitdrukt. Hij heeft geen vaste thema's of eendes, nee, hij varieert erop, lijkt te stoppen, maar bedenkt dan dat hij toch nog meer te vertellen heeft. Mozart zal dat zoekende als mens ook al gehad hebben, maar kon dat nog niet in zijn werk onderbrengen."

Dat diepmenselijke is precies de alfa en omega van Dierickx' praktijk. "Ik raak er meer en meer van overtuigd dat dat is waarom ik doe wat ik doe: om mensen te laten meetrillen met de kosmos. Dat klinkt etherisch, maar het is zo essentieel je deel van een groter geheel te voelen, de schoonheid daarvan te zien. Resoneer je niet meer mee, dan sterf je af als een bleek koraal."

Zachte rem

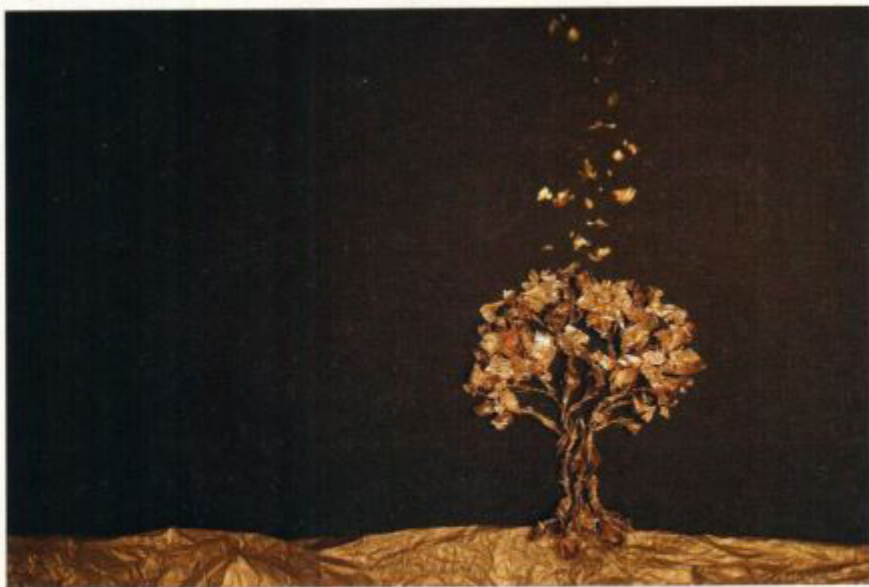
"Ik ben waarschijnlijk de gelukkigste mens op aarde omdat ik als festivalmaker al het meest grandioze heb kunnen horen en ervaren. Ik ontplof bijna van de schoonheid. Daarom vind ik het zo jammer dat de meeste media heel erg focussen op negativiteit. Die is er natuurlijk, zo naïef ben ik niet, maar ze vergeten er de even reële schoonheid tegenover te zetten. Mijn taak als organisator is om die door te geven. Veel van mijn collega's wanen zich belangrijker dan dat en komen graag op de voorgrond, maar wij zijn alleen het medium."

Getuige de emotionele reacties die hij van zijn publiek krijgt, is dat medium nochtans van groot belang. "Tijdens *Musica Divina (het festival in Kempense kerken, abdijen en begijnhoven, red.)* kregen we vorig jaar bij acht van de negen concerten een staande ovatie en onlangs ontving ik een mail van een toeschouwer die me bedankte voor een moment van licht dat tot hem was gekomen. Daarvoor doen we het."

"Het is een immense uitdaging, maar we proberen altijd mensen een plek te bieden ver van het lawaai. Tegenwoordig is er overal lawaai, →

We zijn allemaal Beethoven, we hebben het allemaal in ons, alleen kunnen of durven sommigen er niet naar luisteren

Het thema van Musica Divina is *Zuurstof voor de ziel*. "Dat sloeg aanvankelijk op de klimaatproblematiek, en die blijft groot en relevant, maar sinds corona verwijst het tegelijk naar de ademnood waaraan velen van ons lijden."

→ niet alleen van auto's, vliegtuigen en mp3-spelers, maar ook van al die meningen die continu verkondigd worden. Dat maakt de nood aan stilte en onthaasting bij veel mensen extreem groot, maar het is niet simpel om ze te vinden. Je moet ook oppassen voor je hart, want het kan een schok zijn om in je leven van 200 per uur plots de handrem aan te trekken. Musica Divina handelt dus zacht en bedachtzaam, maar met de expliciete bedoeling om ons publiek even los te weken van hun zorgen en hen voor de volle 100 procent te laten opgaan in ons muzikale verhaal."

De kunst van echt luisteren

De slagzin van Musica Divina luidt dit jaar niet toevallig *Zuurstof voor de ziel*. "Dat sloeg aanvankelijk op de klimaatproblematiek, en die blijft groot en relevant, maar maar sinds corona verwijst het tegelijk naar de ademnood waaraan velen van ons lijden. De Koreaans-Duitse filosoof Byung-Chul Han omschrijft onze samenleving treffend als de vermoeide samenleving. Met mijn concerten wil ik die vermoeidheid eventjes wegnemen of transformeren. Met de nadruk op eventjes, want wij veranderen de wereld niet,

Alle machthebbers, van nazi's tot socialisten en Europese leiders, hebben Beethoven gebruikt

we veroorzaken in het beste geval kleine revoluties."

In de loop van zijn eigen traject, van de jeugdmuziekschool waar hij dwarsfluit en fagot leerde – dat geweldige instrument dat zowel melancholisch als vrolijk kan zijn – tot zijn hoogdagen als organisator, beseft hij steeds duidelijker waar die *revolutietjes* om draaien: het publiek weer leren luisteren. "Dat lukt 80 procent van de keren niet, maar ik doe het voor die andere 20 procent. Want hoe meer je met muziek bezig bent, hoe beter je leert luisteren naar anderen en naar de wereld, en hoe meer je voorbij de woorden geraakt. We zijn zo getraind om de semantische betekenis te achterhalen, terwijl aarzelingen of leegtes tussen de zinnen soms veel meer zeggen over de echte zorgen, gedachten of passies van mensen. *Deep listening*, de tijd nemen om naar elkaar te luisteren, zou van de wereld echt een betere plek maken."

"Ik krijg natuurlijk vaak te horen: 'Ja maar, jij bent een specialist.' Maar ik heb dezelfde oren, ogen en hersenen als alle anderen. En zelf moet ik het ook nog altijd leren. Ik heb het geluk gehad enorm goede mento-

ren op mijn pad te vinden, maar het blijft een weg die ik moet afleggen. Ik zal daar pas mee stoppen wanneer ik mijn laatste adem uitblaas.”

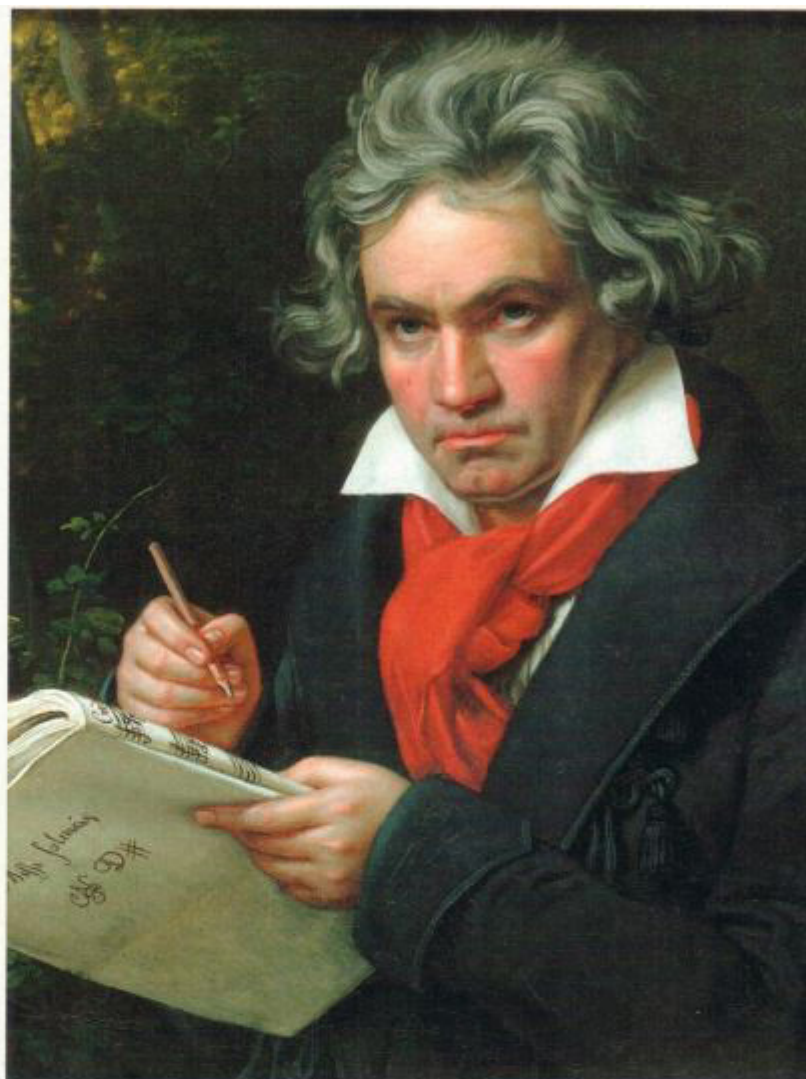
Zingend Nietzsche achterna

Voor die tijd wil hij absoluut nog zijn zoon en dochter – ze zijn acht en vijf – de liefde voor muziek meegeven. “Spelenderwijs, hè,” voegt hij er snel aan toe. “Het is nooit een verplichting. Ze horen al van in de buik muziek en mogen van ons nu verschillende instrumenten uitproberen. Hier een nootje, daar wat krassen, tot ze aan iets blijven hangen. Bij mijn zoon is dat de piano. Hij zingt ook in verschillende koren. Dat is nog zo iets: mensen klagen erover hoe erg ze in de lockdown live-muziek hebben gemist, maar je kunt toch gewoon zelf zingen? Dat kan iedereen. Doe het samen met je familie, dat blijft de essentie.”

“Tijdens die lockdown heb ik bewust nauwelijks platen opgelegd. Ik had genoeg aan het geluid van de wind en de vogels in onze *Schrebergarten*, een typisch Oost-Duitse volkstuin, op twintig minuten rijden van ons huis in het centrum van de stad. Ik heb er keihard gewerkt, uit frustratie omdat Lunalia (*het andere*

festival dat hij in Vlaanderen coördineert, red.) door corona in het water was gevallen. Het was de eerste keer in twintig jaar dat ik een festival moest afzeggen en dat deed fysiek pijn. Ik ging door de klassieke stadia van ontkenning, kwaadheid, depressie en berusting. Maar ondertussen heb ik nog nooit zoveel komkommers en bessen gekweekt – we krijgen de oogst niet op.”

Hij lacht, voor de tigste keer in dit gesprek. Dit is een man die sprankelt, dankzij de muziek, ongeacht of hij die nu hoort in zijn knusse moestuin of in een magistrale concertzaal. Hij knikt. “Nietzsche had echt gelijk: zonder muziek zou het leven een vergissing zijn.”

Boek en cd's over Beethoven

Wil je meer lezen of horen over Beethoven? Kijk dan zeker eens in ons aanbod boeken en cd's waarmee je lid kunt worden van onze vereniging. Je vindt er bijvoorbeeld de Beethovenbiografie van Jan Caeyers en een tiendelige cd-box met alle pianosonates van Beethoven gespeeld door André De Groote.

INFO www.davidsfonds.be/boeken

Zuurstof voor de ziel in de Kempen

Benoit Lannoo

GEPUBLICEERD OP VRIJDAG 18 SEPTEMBER 2020 - 12:06

2 MINUTEN LEESTIJD

Vanavond vrijdag 18 september 2020 gaat het jaarlijkse Musica Divina-festival van start in de Sint-Dimpnakerk in Geel.

Les Passions de l'Âme rond Meret Lüthi © Guillaume Perret

Voor Da Vinci was muziek de representatie van onzichtbare dingen.

En aangezien in **Tongerlo** ook de oudste kopie van *Het laatste avondmaal* van de meester te bezichtigen is, was de grote norbertijnenabdij zaterdagavond het middelpunt van het abdijenweekend van het *Festival van Vlaanderen Kempen*. Festivaldirecteur **Jelle Dierickx** gaf er een lezing over Da Vinci en de muziek, de Poolse instrumentenbouwer **Slawomir Zubrycki** bracht een reconstructie van Da Vinci's *viola organista* tot klinken en de kortfilm *The Last Supper: The Living Tableau* van **Armondo Linus Acosta** werd op de voorgevel van de abdijkerk geprojecteerd. Maar hoogtepunt was natuurlijk het concert van **Currende** onder leiding van **Erik Van Nevel**, gewijd aan *'Maria Stella Maris'*.

Zingen is tweemaal bidden. Sint-Augustinus

Wat Currende brengt, is absolute wereldklasse. Erik Van Nevel stelt zijn programma's zorgvuldig samen en zijn zangers brengen de gekozen muziek uiterst sereen ten berde, hoe moeilijk en veeleisend ook de partituren. Het concert was niet toevallig uitverkocht; de nokvolle abdijkerk volgde ingetogen mee – ongetwijfeld baden heel wat luisteraars ook mee – en trakteerde het ensemble achteraf op een staande ovatie. Ook in de abdij van **Averbode** en **Postel** klonk respectievelijk vrijdagavond en zondagavond hemelse muziek. En het *Festival van Vlaanderen Kempen* is niet afgelopen. In Geel, Heist-op-den-Berg, Herentals, Hoogstraten, Lier en Turnhout staan vrijdag-, zaterdag- en zondag nog schitterende concerten op het programma.

Negen dichters brengen op zaterdag 28 september om 17 uur nieuwe 'Poesia Divina' in de Sint-Catharinakerk van Herentals.

- [Bekijk het volledige programma van Musica Divina.](#)
- [En van Poesia Divina.](#)

WUNDERSAMES BAND DER WELTEN: LES PASSIONS DE L'AME BEI MUSICA DIVINA FLANDERN

VON JENS KLIER, 19 SEPTEMBER 2020

Es scheint so, als hätte sich die Konfiguration für die unter diesjährigem Motto „Sauerstoff für die Seele“ stehende Ausgabe des Festivals van Vlaanderen Kempen Musica Divina wie von selbst gefunden. Zur Eröffnung der Konzertreihe, die sich unter der Coronakrise auf das schmerzlich vermisste, pathologisch-notwendige Lebenselixir kaprizierte, bespielte das Berner Ensemble Les Passions de l'Ame die Sint-Dimpnakerk in Geel, um die Heilkraft der (Alten) Musik unter die trost-hungrigen Zuhörer zu bringen. Den historischen Hintergrund bildet dabei zum einen die Überlieferung, dass sich Pilger medizinische Wunder von der Reliquie der heiligen Dymphna versprochen. Den heutigen Anlass liefert freilich zum anderen – neben dem Namen des Orchesters – die Beteiligte des Programms seiner neuen CD, die zum Abschluss eines mehrjährigen Zyklus mit Biber, Schmelzer und Fux „Divina“ heißt. Es verbindet Geistliches und Weltliches derart miteinander, dass die Realität der Klänge mit dem kurzzeitigen Entfliehen aus dem unsicheren Momentum der Zeit überwältigend schön war.

Les Passions de l'Ame

© Edwin Thys

Gewiss unsicher und nahe an der Vergänglichkeit waren nämlich auch die Zeiten Bibers und Schmelzers, der letztlich die Pest nicht überlebte – Irdisches und Überirdisches dicht beieinander. Das gemeinsame Band der beiden Welten zieht die Anima, mit der Les Passions getreu musizierte und die in der Partia II aus Bibers Sammlung Harmonia Artificiosa-Ariosa in aller Vitalität zum Ausdruck kam. Die zwei skordierten (je nach Tonart „ungestimmten“) Violinen von Leiterin Meret Lüthi und Sabine Stoffer setzten warm und anheimelnd an, um in der überraschenden Weise des revolutionären Komponisten mit Bewegung, Dynamik sowie den typisch virtuoson Doppelgriffen und Ornamenten den ganzen Farbreichtum in der Luft zu verteilen. Ihr Umspielen der Kontraste aus zierlicherer Dosis und kräftigeren Zügen süßlicher Düfte und raueren Charmes pumpete den Tank an Glücksgefühlen so auf, dass die nicht-antiphone Aufstellung der Geigen kaum ins Gewicht fiel. Zusammen mit dem Continuo, zu dem auch das volkstümlich-urige Psalterium Margit Übellackers gehörte, das mit seinem glockenähnlichen Ton klanglich zwischen Cembalo und Laute liegt, blühte alles Kunstvolle freudig und energisch auf. Das Balletto pustete noch ein wenig böhmischen Gypsy-Einschlag durch, die Gigue bündelte ein musikalisches Verlangen, das mit einem weichen Ausatmen endete.

Während Lüthi die Skordatur-Violen für die Partia V wechselte, stimmte Ieva Saliete Fux' reichlich sprudelndes Harpeggio im Toccatostil an. Ausgerüstet mit den neuen Stimmungen ließen die Geigerinnen und die Bassgruppe einen frohlockenden Schlagabtausch einmalig wohligh-spannenden Charakters niederprasseln, der einen blutvollen Kokon um die Gedanken hüllte. Auftrumpfende, überschäumende Akkorde und Figurationen, tänzerische Sprinbogen-Effekte, Triller, Vorschläge und gefühlvoll entwickelte Dynamiken trafen dafür jegliche Reize. Samt dem „gestimmten“ Original-Stainer-Exemplar (zweite Violine und Cello waren ebenfalls kostbarste Originalzeugnisse) trat Lüthi bei der „Schutzengel“-Passacaglia aus den Rosenkranzsonaten in den kulminierend solistischen Höhepunkt. Mit ihren geschlossenen Augen und der ihrer Ensemblekollegen nahm sie uns alle mit ins Gebet, das in seiner meisterhaften Empfindung inneren Impulses, erschütternder Emotionalität und prächtiger Wunderkraft die Sinne vernebelte. Umgeben wurde dieses Geschenk tonlichen Anrufes von Schmelzers Sonaten VII und VIII aus *Sacro-Profanus Concentus Musicus*, die mit der angereicherten Fülle von Violen und Truhenorgel in harmonisch gefälligerem, aufgehobenerem beziehungsweise sanfterem Fluss eine Wohltat für die Seele darstellten.

Jonathan Sells

© Edwin Thys

Mit Passion ging auch Jonathan Sells im *Nisi Dominus* zu Werke, als er mit den Fähigkeiten seiner Diktion, textbasierten, dramatischen Ausdrucksweise und den kräftigen wie lichten Stärken seines Basses in allen Registern trotz kleinerer Unstimmig- und Geschmeidigkeiten oxygene Zuversicht vermittelte. Stimmt er (unter anderem mit der instrumentalen Untermalung von Love Perssons *Basse de violon*) im Psalm eher lange, sehr tiefe Linien an, hat die Violine in Bibers Vertonung höchste Ansprüche zu erfüllen, denen Lüthi in den Passagen der feurigen Cavatina-Interaktion in kleinsten Notenwerten vollkommen genügte. Mit den Sonaten Nr. 1 und 3 aus *Fidicinium Sacro-Profanum* zelebrierte Les Passions de l'Âme zu guter Letzt die abwechslungsreiche, zu Herzen gehende Affektsprache von Biber in sowohl beeindruckend meditativer als auch glorioser Manier.

https://bachtrack.com/de_DE/kritik-schmelzer-biber-les-passions-de-lame-musica-divina-flan-dern-geel-september-2020

LES MUSICIENS DE SAINT-JULIEN: VIER SEIZOENEN VOL LEVENSADDEM IN HERENTALS – MUSICA DIVINA

written by Knopskaya | september 28, 2020

Foto ©Alidoor Dellafaille

Het was allemaal bang afwachten voor de crew achter *Musica Divina*, het Festival van Vlaanderen regio Kempen. Nadat het enthousiaste team meermaals het Mechelse *Lunalia* diende te verplaatsen, konden ze opgelucht ademhalen. Het werd letterlijke zuurstof voor de ziel – zoals de slogan van *Musica Divina* dit jaar klinkt – te weten dat de Kempense grote kerken gevuld zouden worden met muziek en publiek. Iedereen verheugd, presentatrice Katelijne Boon stond in Herentals voor een uitverkochte Sint-Waldetrudis kerk waar ze de blijdschap van de muzikanten mocht aankondigen die eveneens voor het eerst sinds de coronacrisis terug samen op een festivalpodium mochten staan. Dat de sfeer er behoorlijk inzat, laat bijgevolg niets aan de twijfel over.

Heropleving

De *Vier Seizoenen* van Vivaldi moeten zowat tot de bekendste stukken behoren binnen het collectieve geheugen van leek en melomaan. Eigenlijk werden ze de jongste decennia flink misbruikt, van ringtone tot oeverloos plat gespeeld op huwelijksrecepties. En toch zijn het en blijven het prachtige stukken die binnen de opvoering het enthousiasme en de inleving verdienen waarmee ze ooit door de “rosse priester”, de Venetiaanse componist Antonio Vivaldi (1678-1741) werden geschreven. Oorspronkelijk werden ze gecomponeerd voor viool met orkest. Vivaldi genoot als jongeman een opleiding als violist, onder begeleiding van zijn vader. Toch bleef hij de rest van zijn leven vooral actief als componist en pedagoog en liet hi een immens oeuvre na. Hij standaardiseerde het soloconcerto – duidelijk waar te nemen tijdens het beluisteren van de seizoenen – naar een kalme beweging tussen twee levendige passages in. Tijdens het trage deel krijgt de solist de hoofdrol, onder begeleiding van het wiegende orkest.

Sonnetten

Naast componist was Vivaldi ook begenadigd poëet. Oorspronkelijk waren de *Vier Seizoenen* sonnetten van zijn hand, die hij later op muziek zette die uitbeeldend zou klinken. Iedere gril van de natuur, de fauna en de flora van een seizoen dienen gehoord te worden. En net daarin ligt de uitdaging voor de muzikant. De bevlogen Franse fluitist François Lazarevitch, blies op zaterdag 26 september letterlijk nieuwe lucht in de partituur van de *Vier Seizoenen*. Hij baseerde zich daarvoor op een transcriptie, geschreven voor de hofmusette, een doedelzak die tijdens de zeventiende en achttiende eeuw vooral in Frankrijk werd gespeeld. Gezien enkel *De Lente* in deze versie beschikbaar was, transcribeerde Lazarevitch zelf de andere solo vioolpartijen voor blokfluit en traverso, hetgeen resulteerde in een verfrissende versie die tot een totale herontdekking van het oorspronkelijke werk leidt voor de toeschouwer. Ieder seizoen werd tijdens de voorstelling voorafgegaan door het gedicht waarop het geïnspireerd werd.

Energie

Alles binnen het ensemble staat in het teken van dynamiek. Lazarevitch begeleidt zijn muzikanten haast op mystieke wijze. Het mag gezegd worden, het heeft best iets mysterieus, hoe hij met diepe blik in het publiek kijkt, terwijl hij er een perfecte communicatie met de rest van het orkest op nahoudt. Ze gedijen op zijn flow, men ziet hen meegolven en genieten alsof er iedere keer een nieuw mirakel op het podium plaatsvindt. De manier waarop hij zijn boodschap overbrengt, heeft haast iets profetisch. Dit terwijl hij zich duidelijk tot als evenwaardige partner van ieder lid van het orkest opstelt. De opvoering is bijgevolg totaal oprecht en vol belevende beweging.

De *Vier Seizoenen* werden mooi gekaderd tussen de *Storm – La Tempesta di Mare*, en de *Nacht – La Notte*, in. Verder werd het publiek nog getraakteerd op een concerto voor piccolo blokfluit en een stukje Ierse Folk, een voorsmaakje van het nieuwe album van het ensemble.

Adem verpakt in klanken, zuurstof voor lichaam en geest.

François Lazarevitch: Dwarsfluit, blokfluit, hofmusette en artistieke leiding

Kremena Nikolov: viool

Guillaume Humbrecht: viool

Sophie Iwamura: altviool

Patrick Langot: cello

Chloé Lucas: contrabas

Eric Belloq: Theorbe, gitaar

Marie Van Rijn: klavecimbel

Artistieke leiding Musica Divina : Jelle Dierickx

<https://www.lesmusiciensdesaintjulien.fr/en/> – <https://musica-divina.be>

NACHTDWALEN MET BEL AYRE – SFEERVOLLE MUSICA DIVINA HEIST-OP- DEN-BERG

written by Knopskaya | oktober 4, 2020

Foto ©Edwin Thys

Er was een tijd die eigenlijk nog niet zo heel lang geleden eindigde. Het was de tijd voor de industriële evolutie, toen de mens nog veel meer afhankelijk was van de grillen van de natuur om zijn leven, tot zelfs zijn dag-nachtritme in te richten. De mens ging vroeger slapen, gewoon wanneer het donker werd. Midden in de nacht werd men dan ietwat of half uitgerust wakker. Men had dan tijd om te bidden of wat te koken, bij kaarslicht te schrijven, of om even bij de burens langs te gaan. Maar er was ook de totaal andere kant van het wakkere nachtleven; de verboden liefdes, de dievenbendes, de alcoholistische uitspattingen.

Theaterziel

Dit alles verwerkte het Ensemble Bel Ayre in een 80 minuten durend muzikaal programma, met mooie knipoog naar de theaterscène. Het is de gitarist slash multi-instrumentalist van deze Fab Four die het muzikale brein is achter de opvoering. Peter Verhelst wist het programma Entre-temps om te toveren tot een verhaal vol kleine verhalen in hoekjes en uit boekjes en ze binnen een mystiek nachtelijk kader aan mekaar te breien alsof het altijd al zo geklonken heeft. Sopraan Lieselot De Wilde heeft naast haar klassieke opleiding en samenwerking met ensembles zoals Zefiro Torna en Servir Antico een groot verlangen naar het verleggen van grenzen. Zo reisde ze de wereld rond met haar draaiorgel, dat ook tijdens deze voorstelling sfeervol werd ingezet, om er 72 liederen uit het collectieve geheugen mee te ontdekken. Ook klarinettist Jean-Philippe Poncin werkte naast in het Gentse Muziektheater samen ensembles zoals Oxalys, waardoor zijn horizon erg breed is. Cellist Lode Vercamp studeerde aan het Gentse Conservatorium en verplaatst zich vlot van de Vlaamse Opera of I Fiamminghi naar de beter pop-scène naast artiesten zoals Jo Lemaire, Johan Verminnen of Dirk Blanchard. Daarnaast doceert hij aan de academie van Tielt. De ervaringen in stijlen en invloeden van plaatsen waar zij hun inspiratie haalden, vormen samen een heel eigen klank.

Evenwicht

Oude teksten worden aan nieuwe muziek gekoppeld die tijdloos is en toch vaak verwijst naar oudere tradities of uitheemse zuchten. De muziek laat zich glijden op een tempo waarin alles een beetje wazig wordt en waarbij men zich verliest in een soort van mist van de nacht. Ook is er plaats voor eigen teksten, waarop de sopraan haar stem inzet met volle uitbeeldingskracht. In een evenwichtsoefening met het atonale weet ze de juiste sferen op te roepen; van de mist boven het water, naar dronkenmanspraak, over verlangen naar Perzische mystiek. Er is plaats voor herontdekking van speciale figuren uit de geschiedenis zoals bijvoorbeeld de vijftiende-eeuwse dichter-dief François Villon – gezongen in het Bargoens, de dieventaal.

Vooraf het einde van de opvoering was zeer intiem. Oosterse klanken werden in een continuïteit verwerkt dankzij de dreunende klanken van de shrutibox en later mooi afgewerkt met minimalistisch aangebrachte percussie door Lieselot De Wilde, geaccentueerd door stemwerk. De duurtijd creëerde een soort trance, fijnzinnig op toon gezet door mysterieuze fantasieën van klarinet en cello. De Entre-temps was voorbij. Men mocht terug indommelen.

Eigenlijk zou Raquel Andueza samen met La Galanía op het podium moeten gestaan hebben. Gezien zij door de covid-crisis Spanje onmogelijk kon verlaten, zal zij volgend jaar de Heilig Hartkerk van Heist-op-den-Berg verblijden met haar komst. Laat dit slechts een voetnota zijn en een aanzet om volgend jaar zeker en vast weer te keren. Het team achter Musica Divina koos dit jaar voor artiesten van bij ons, die van en voor overal zijn. De ervaring was eveneens uniek.

<http://www.Musica-Divina.be>

Artistieke leiding: Jelle Dierickx
